

Hoger minimumloon: meer werkgelegenheid

Zoals iedere econoom weet zijn minimumlonen schadelijk voor de werkgelegenheid. Een eenvoudig plaatje met een vraag- en een aanbodcurve volstaat om een ieder te overtuigen. Empirisch onderzoek wees inderdaad op een bescheiden, maar significant negatief effect op de werkgelegenheid: een stijging van het minimumloon met 10% leidt tot een daling van de werkgelegenheid met 1%¹.

Deze algemene wijsheid is ter discussie gekomen nu een aantal Amerikaanse case-studies laten zien dat verhogingen van het minimumloon gunstige effecten op de werkgelegenheid hebben gehad. Net als in Nederland is het federale minimumloon ongeveer tien jaar nominaal bevroren op drie dollar per uur. Het gevolg was dat het minimumloon geleidelijk zijn praktische betekenis verloor: nagenoeg niemand verdiende het meer. Vanaf 1988 wordt het minimumloon geleidelijk weer verhoogd, waarbij afzonderlijke staten soms minimumlonen vaststellen boven het federale minimum. Deze laatste omstandigheid bood onderzoekers een uitgelezen kans om de werkgelegenheidseffecten te analyseren door staten met elkaar te vergelijken. Als voorbeeld bespreek ik hier de studie van Card en Krueger².

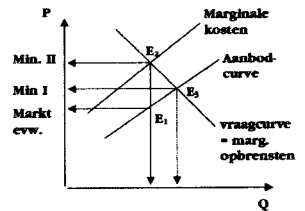
New Jersey besloot in 1992 tot een verhoging van het minimumloon van \$ 4,25 tot \$ 5,05 per uur³. Card en Krueger hebben nu zowel voor als na 1992 een aantal 'fast food'-restaurants gevraagd hoeveel loon zij betaalden en hoeveel mensen zij in dienst hadden. Ter vergelijking hebben zij dezelfde vragen ook gesteld in het naburig Pennsylvania, waar het minimumloon op \$ 4,25 gehandhaafd bleef. Een analyse leerde het volgende:

- de werkgelegenheid in New Jersey was sinds de verhoging van het minimumloon toegenomen ten opzichte van die in Pennsylvania;
- binnen New Jersey was de werkgelegenheid het sterkst toegenomen in restaurants die voor de verhoging veel minder dan \$ 5,05 betaalden.

Ook voor het Engeland zijn dergelijke resultaten bekend. Minimumlonen werden daar tot 1993 per bedrijfstak bepaald door zog 'wage councils'. Deze councils werden in 1993 afgeschaft. Dit leidde, conform de verwachting, tot een forse toename van de spreiding van loonverdeling, maar ook tot een daling van de werkgelegenheid⁴.

De meest plausibele verklaring voor deze tegendraadse bevindingen is het monopsoniemodel. Het arbeidsaanbod voor een individuele ondernemer is niet volledig elastisch, zoals in het model van volledige concurrentie. De marginale kosten van de extra werknemer die kan worden geworven door een hoger loon te bieden zijn dan hoger dan dat loon, omdat de ondernemer dat hogere loon ook moet betalen aan de intra-marginale werknemers. De situatie is weergegeven in de figuur. Punt E₁ representeert de marktuikomst. De ondernemer kiest de werkgelegenheid zo dat marginale kosten en marginale op-

brenghen aan elkaar gelijk zijn (E₂). Hij bepaalt vervolgens het loon aan de hand van het bijbehorende punt op de aanbodcurve (E₁). Wordt het loonniveau daarentegen bepaald door het wettelijk minimum, dan hoeft de ondernemer bij zijn beslissing om een extra werknemer in dienst te nemen geen rekening te houden met de kosten voor intramarginale werknemers. Die kosten liggen wettelijk vast. Hij zal dus werknemers in dienst willen nemen tot de marginale produktiviteit gelijk is aan het minimumloon. Voor een minimumloon tussen het marktloon en minimum I zal hij dus alle werknemers in dienst nemen die zich aandienen (het lijnstuk E₁-E₃). Bij een minimum boven minimum I zal de werkgelegenheid geleidelijk weer afnemen, langs de marginale-opbrengstencurve. Boven minimum II is de werkgelegenheid zelfs lager dan in de uitgangssituatie. Daarom wijken de huidige onderzoeksresultaten af van eerdere conclusies: vroeger bevond de economie zich ten noordoosten van E₂, de bevestiging van het minimumloon in de jaren tachtig heeft de economie naar E₁ geduwd.

Hoewel sommige Nederlandse economen manmoedig volhouden – naar mijn smaak tegen beter weten in – dat een verlaging van de minimumlonen leidt tot een uitbreiding van de werkgelegenheid, is er op dit punt alle reden tot twijfel⁵. Een vergroting van het verschil tussen netto minimumloon en netto uitkering biedt meer perspectief (Commissie-Andriessen). Soortgelijke conclusies gelden voor het huidige debat over het al dan niet algemeen-verbindend verklaren van cao's. De onderzoeksresultaten van Card c.s. suggereren dat loonsurplussen boven het marktloon gunstig zijn voor de werkgelegenheid. Een goed advies voor het paarse kabinet is dus: bezint eer ge begint!

Coen Teulings*

1. C. Brown e.a., The effect of the minimum wage on employment and unemployment, *Journal of Economic Literature*, 1982, blz. 487-528.

2. D. Card en A.B. Krueger, Minimum wages and employment: A case study of the fast food industry in New Jersey and Pennsylvania, *American Economic Review*, 1994, blz. 772-793 en de daar aangehaalde literatuur.

3. Bij een koers van f 1,75 is dit f 8,85; net iets minder dan de bruto minimumloonskosten in Nederland voor iemand van 19 jaar. Overigens kent men in de VS het onderscheid tussen minimumjeugdloon en minimumloon voor ouderen niet. Het bruto minimumloon voor iemand ouder dan 23 jaar bedraagt in Nederland f 17,50 per uur.

4. R. Dickens e.a., The effects of minimum wages on employment: theory and evidence from the UK, discussion paper, LSE, 1993.

5. Het monopsoniemodel verklaart ook dat de verlaging van de minimumjeugdlonen tussen 1981 en 1983 heeft geleid tot een daling van het arbeidsaanbod en niet tot een stijging van de werkgelegenheid, zie E.S. Mot en C.N. Teulings, Minimumjeugdloon en werkgelegenheid, *ESB*, 7 november 1990, blz. 1047-1050.

* De auteur is werkzaam bij de vakgroep micro-economie van de Universiteit van Amsterdam